

ρον μετὰ τῆς εὐλογίας του. Γέροντες, ἄνδρες, νέοι, γυναῖκες, νεάνιδες, ὅλοι ἀνεξαιρέτως ὤφειλον νὰ προσέλθωσιν ἐνώπιόν του. Σφοδρὰ συγκίνησις κατεῖχε πάντας καὶ μυστηριώδης φωνὴ τοῖς ἔλεγε: προσοχή! Ὁ πόλεμος ὀριστικῶς σήμερον ἀποφασίζεται καὶ ἴσως μετ' ὀλίγον ποταμηδὸν χυθῆ τὸ αἷμα ἀθῶων πλασμάτων, ὡς ἐξιλαστήριον πρὸ τοῦ βωμοῦ τῆς Ἐλευθερίας!

Ἐπὶ λευκοῦ τεμαχίου χάρτου εἶχεν ἐπιμελῶς διπλωθῆ τὸ ἀντίδωρον, ὅπερ διενέμετο ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου. Ἐντὸς αὐτοῦ περιείχετο ζεῖδωρος ἄρτος, τὸ σεπτὸν σῶμα τοῦ Χριστοῦ, καὶ αἱ λέξεις;

«Αὔριον τὸ πρῶτ' ἀνάψη τὸ τουφέκι γιὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς γλυκειᾶς μας Πατρίδος.»

Ἴδου τὸ σύνθημα! Ἀπλούστατον στρατηγῆμα, ἰκανὸν ὅμως νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἑναρξίν τοῦ ἀνίσου ἐκείνου ἀγῶνος, ἐν ᾧ ἐμελλε νὰ κριθῆ ἡ τύχη τῆς Ἑλλάδος.

Τὸ σύνθημα, ὡς εἰκός, ἐπέτυχεν, εἰδοποιηθέντων τῶν ὀπλαρχηγῶν, τοῦ δ' ἐχθροῦ διατελούντος ἐν πλήρει ἀγνοίᾳ τοῦ ἐπιτελεσθέντος σβαροῦ γεγονότος.

Τὴν ἐπαύριον 21 Μαρτίου εἰς τὰς 3 μ. μ. ἐρρίφθη ὁ πρῶτος πυροβολισμὸς καὶ κατελήφθησαν ἐξ ἀπροόπτου τὰ ἐπίκαιρα τῶν Πατρῶν μέρη ὑπὸ τῶν ἐπαναστατῶν, οἱ ὅποιοι πανταχοῦ ἐνέσπειρον φόβον καὶ τρόμον.

Ἡ ἐπιτυχία ἰδίως τοῦ στρατηγῆματος ὀφείλεται εἰς τὴν ἄκραν μυστικότητα τοῦ εὐκλεοῦς ἱεράρχου, ὅστις οὐδενὶ ἀνεκοίνωσέν τι, ἀλλ' ἀφ' ἐσπέρας κλεισθεὶς ἐν τῷ δωματίῳ του, μόνος παρεσκεύασε τὴν πολεμικὴν διαταγὴν, δι' ἧς ἠλέκτρισε τὰ στήθη τῶν Ἑλλήνων ὀπλαρχηγῶν. Ἀφοῦ δὲ εἶδεν ἀναφθεῖσαν τὴν πυρκαϊάν τῆς Ἐπαναστάσεως, ἀνήγγειλε πρῶτος αὐτὴν εἰς τοὺς προξένους τῶν Δυνάμεων, ἐτακτοποίησε παραχρῆμα μερικὰς τοῦ ὑποθέσεις, ἀφῆκε καταλλήλους ἀντιπροσώπους ἐν τῇ ἐπισκοπῇ του καὶ ἀμέσως ἀνεχώρησεν εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀχαΐας, κηρύσσων πανταχοῦ τὴν ἑναρξίν τῆς Ἐπαναστάσεως!

Μετὰ τέσσαρας δὲ ἡμέρας, τὴν 25 Μαρτίου 1821, ὕψωσεν ἐπισήμως ἐν Ἀγίᾳ Λαύρᾳ τὴν σημαίαν τῆς Ἐθνεγερσίας ἐνώπιον τῶν ἐπισημοτέρων ἀρχηγῶν τοῦ Μωριά, διαλαλήσας ἐκείθεν τὴν ἀνάστασιν τοῦ πολυπαθοῦς Γένους μας.

Κ. Δ. ΚΑΠΡΑΛΟΣ

Η ΦΩΤΟΓΡΑΦΗΣΙΣ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΥ

Ἐπ' ἐσχάτων ἐν Παρισίοις συνήλθεν ὑπὸ τὴν ἐπίτιμον προεδρείαν τοῦ ὑπουργοῦ τῶν Ἐξωτερικῶν Φλουράνς, διεθνὲς συνέδριον τῶν ἀστρονόμων, οὐ σκοπὸς ἦο ἡ σύνταξις φωτογραφικοῦ χάρτου τοῦ οὐρανοῦ στερεώματος. Ἡ συνέλευσις τοῦ συνεδρίου τούτου δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀφετηρία νέας ἐποχῆς διὰ τὴν ἀστρονομίαν. Ἐποῦτον καλῶς δὲ ἐνοήθη τούτο πανταχοῦ, ὥστε οἱ διευθυνταὶ πάντων τῶν ἀστεροσκοπείων τῆς ὑψηλῆς καὶ οἱ διασημότεροι τῶν ἀστρονόμων προθύμως ἐδέχθησαν τὴν πρόσκλησιν τοῦ διευθυντοῦ τοῦ παρισινοῦ ἀστεροσκοπείου, τοῦ ἀντιναύρχου Μουσσέ. Τοὺς βραδείς καὶ ἀμεθόδους τρόπους, τοὺς μέχρι τοῦδε ἐν χρῆσει πρὸς ἐξερεύνησιν τοῦ οὐρανοῦ, θὰ διαδεχθῶσιν ἄλλοι ἀπλούστεροι, ὁμοιόμορφοι καὶ ἰσχυρότατοι. Ἡ φωτογραφία θὰ ἀντικαταστήσῃ μετ' ὀλίγον πανταχοῦ τοὺς παρατηρητὰς. Ὁ φωτογραφικὸς ὀφθαλμὸς διακρίνει ἀσφαλῆστερον καὶ εἰς ἀποστάσεις πολλῶ μείζονας ἢ ὁ ἀνθρώπινος, ὑπερέχει δ' αὐτοῦ κατὰ τοῦτο, ὅτι τηρεῖ τὰ ἀποτυπώματα τῶν ἀντικειμένων, ἐφ' ὧν προσέπεσεν. Οὕτω δυνάμεθα νὰ βολιδοσκοπήσωμεν τὰ μυστηριώδη βάθη τοῦ οὐρανοῦ στερεώματος καὶ νὰ διακρίνωμεν ἀστέρας, οἵτινες διαφεύγουσι τὸν ἔλεγχον καὶ τοῦ ἰσχυροτέρου τηλεσκοπίου. Ἡ φωτογραφία ἀναπαριστᾷ οἰανδήποτε εἰκόνα ἢ οἱ μᾶλλον δεξιοὶ παρατηρηταὶ καὶ σχεδιασταὶ οὐδέποτε θὰ ἠδύναντο νὰ ἀποδώσωσι μετὰ τῆς αὐτῆς ἀκριβείας καὶ λεπτότητος. Καὶ ἡ ἀπεικόνισις αὕτη δύναται νὰ χαραχθῆ ἀνεξίτηλως, νὰ μελετηθῆ ἐν τῇ σιγῇ καὶ τῇ μονώσει τοῦ ἐπιστημονικοῦ σπουδαστηρίου, νὰ μεταδοθῆ ἀκεραία καὶ πλήρης εἰς τοὺς ἐπιγενομένους.

Ἐν τοῖς ἀστεροσκοπέοις ἡ ἐπιπονωτέρα, ἡ μᾶλλον ἄχαρις, ἡ καταναλίσκουσα πλειότερον χρόνον ἐργασία εἶνε ἡ τοῦ καθορισμοῦ τῆς ἀκριβοῦς τῶν ἀστέρων θέσεως, ἡ οὐράνιος γεωγραφία οὕτως εἰπεῖν. Τὸ ἐπίπονον τοῦτο ἔργον δὲν ἐκτελεῖται μόνον ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς συντάξεως οὐρανίων χαρτῶν, χάριν τῶν ἐραστῶν τῆς ἀστρονομίας, ἀλλ' ἐπὶ τέλει λίαν σπουδαιοτέρῳ. Γινώσκωμεν τὰς κινήσεις τῶν ἀστέρων τῶν ἀποτελούντων μέρος τοῦ πλανητικοῦ ἡμῶν συστήματος, κομητῶν τινων... καὶ οὐδὲν πλεόν. Περὶ τῶν κινήσεων τῶν μᾶλλον ἀπομακρυσμένων ἀστέρων γινώσκωμεν ἐλάχιστα. Γινώσκωμεν προσέτι ὅτι ὁ ἥλιος μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν στρεφόμενων πλανητῶν προβαίνει πρὸς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Ἡρακλέους, ἀλλὰ πέραν τούτου; Ποῖα εἶνε αἱ καθ'αυτὸ κινήσεις τῶν νεφελωμάτων, τῶν ἀστερισμῶν; τὸ ἀπέραντον ἐκεῖνο σύστημα τοῦ Γαλαξίου ποῦ κατευθύνεται; συνελόντι εἰπεῖν ποῖοι

Οἱ μεγάλοι διδάσκαλοι τῆς τέχνης δὲν εἶνε σπάνιον νὰ ἀποθνήσκωσι πεινῶντες, καὶ νὰ ἐξακολουθῶσι καὶ μετὰ θάνατον τρέφοντες σκώληκας καὶ βιογράφους.

νόμοι διέπουν τὰς κινήσεις τῶν ἀστέρων τούτων, τῶν μόλις γνωστῶν; Μόλις μετὰ παρατηρήσεις αἰῶνων πολλῶν θὰ καταστῆ δυνατὸν νὰ ὀρισθῶσιν αἱ μετακινήσεις, αἰτίαι σχεδὸν παρέρχονται ἀπαρατήρητοι κατὰ τὸν βίον ἐνὸς ἀνθρώπου. Πρὸς διαφώτισιν τῶν μεγάλων τούτων προβλημάτων καταρτίζονται χάρται καὶ συντάσσονται κατάλογοι. Ἄλλ' ὅποια εἶνε αἱ ἀπαντῶμεναι δυσχερεῖαι! Ὁ ἀστρονόμος ὀφείλει κεκλιμένος ἐπὶ τῶν νώτων νὰ διέλθῃ νύκτας ὀλοκλήρους, μὲ τὸ ὄμμα εἰς τὸ τηλεσκόπιον ἵνα δυνηθῆ νὰ παρακολουθήσῃ τὴν κίνησιν τῶν ἀστέρων. Καὶ μεθ' ὅλην ταύτην τὴν ἐπιμονὴν καὶ τὴν ἐπιμέλειαν, πόσα ἄραγε εἶνε τὰ συμβαίνοντα σφάλματα; Ἀπὸ τοῦ Ἰππάρχου ἤρξατο ἡ σύνταξις μεγάλων καταλόγων, ὡς τῶν τοῦ Πιάτζη, τοῦ Λακλάνδ, τοῦ Μπαγύ, τοῦ Ἀργελάνδρου κτλ. Καὶ ὅμως ἐν μὲν τῷ βορείῳ ἡμισφαιρίῳ κατεγράφησαν μόνον 324,188 ἀστέρων, ἐν δὲ τῷ νοτίῳ 133,659. Πηνελόπειος ἰστός τὸ ἔργον, διότι ἅμα ὡς περατωθῆ, ἐγείρονται ἀμφιβολίαι περὶ τῆς ἀκριθείας του καὶ ζητεῖται ἔλεγχος. Ἀπὸ τοῦ 1865, δεκάς ἀγγλικῶν καὶ γερμανικῶν ἀστεροσκοπειῶν ἤρξαντο τοῦ καθορισμοῦ τῶν θέσεων 130,000 ἀστέρων καὶ ὅμως ἡ ἐργασία πολὺ ἀπέχει τοῦ πέρατος. Δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι καὶ μετὰ κόπους ἑκατονταετηρίδος ὀλοκλήρου οὐδέποτε συνετάχθη ἀκριθῆς οὐράνιος χάρτης.

Ἄλλὰ διὰ τῆς φωτογραφίας ἡ ὄψις τῶν πραγμάτων μεταβάλλεται. Αὐτὸ τὸ στερεῶμα θὰ ἀποτυπωθῆ ἐπὶ τῶν φωτογραφικῶν πλακῶν καὶ πᾶσα πλάνη εἶνε ἀδύνατος. Ὁ ἀστρονόμος Στροῦβες συνέκρινε μέρος τοῦ οὐρανοῦ φωτογραφικῶν χάρτου τῶν ἀδελφῶν Ἄνρῦ πρὸς τὸ ἀντίστοιχον μέρος τοῦ χάρτου τοῦ Ἀργελάνδρου, εἶρε δ' ὅτι ἐπὶ ἐπιφανείας τεσσάρων τετραγωνικῶν μέτρων ὁ δεῦτερος χάρτης περιέχει πεντακισχιλίους ἀστέρας, ἐνῶ ὁ πρῶτος περιέχει ἑκατὸν καὶ ἑβδομήκοντα χιλιάδας.

Ὁ μέγας χάρτης ὅστις πρόκειται νὰ συνταχθῆ νῦν τῆ ἀποφάσει τῆς ἐν τῷ Ἀστεροσκοπεῖῳ τῶν Παρισίων συνελευθούσης διεθνούς συνόδου, θὰ περιλάβῃ οὐ μόνον τοὺς εἰς γυμνὸν ὀφθαλμὸν ὄρατους ἑξακισχιλίους ἀστέρας, ἀλλὰ καὶ τὰ 15 ἢ 20 ἑκατομμύρια τῶν ἀστέρων τῶν ὄρατῶν διὰ τῶν ἰσχυροτάτων τηλεσκοπίων. Τὸ ἔργον τῆς συντάξεως τοῦ χάρτου κατανεμόμενον μετὰξὺ δώδεκα ἀστεροσκοπειῶν, πιστεύεται ὅτι εἶνε δυνατὸν νὰ περατωθῆ ἐντὸς δεκαετίας. Ὁ χάρτης οὗτος θὰ ἀποτελεσθῆ ἐκ 1800—2000 φύλλων, ἀπαραιτήτων, ὅπως παρασταθῆ εἰς κλίμακα ἀνάλογον ἢ ἐπιφάνεια τῆς οὐρανοῦ σφαίρας. Εἰς τοὺς ἐπιγενομένους θὰ κληροδοτηθῆ οὕτως ἀκριθῆς ὁ χάρτης τοῦ οὐρανοῦ στερεῶματος κατὰ τὸ τέλος τοῦ δεκάτου ἐνάτου αἰῶνος,

καὶ ὅτε οἱ μέλλοντες ἀστρονόμοι θὰ ἐπιχειρήσωσι πάλιν τὴν ἀπογραφὴν τοῦ οὐρανοῦ, μετ' ἀκριθείας θὰ ἀνεύρωσιν τὰς ἐν αὐτῷ ἐπελθούσας μεταβολὰς καὶ ἐκ τούτων βεβαίως θὰ συναγάγωσι σπουδαῖα συμπεράσματα.

Ἄλλ' ὁ φωτογραφικὸς ὀφθαλμὸς οὐ μόνον διακρίνει καὶ καθορίζει τὴν θέσιν τοῦ ἀστέρος, ἀλλὰ δύναται νὰ ἐκτιμήσῃ καὶ τὴν χημικὴν αὐτοῦ σύνθεσιν. Ὅποια ἀπόψεις ἀνοίγονται εἰς τὴν ἀστρονομίαν! Μόλις ἡ ἡὼς τῆς ἐπιστήμης καταυγάζει τὸν κόσμον! Τὸ ἐν Παρισίαις ἀστρονομικὸν συνέδριον ἔσται ὁ κρίκος ὁ ἐνὼν τὸ παρὸν πρὸς τὸ μέλλον. Συνέταξε τὸ πρόγραμμα τῶν γενησομένων ἐργασιῶν καὶ εἰς τὰ τέσσαρα σημεῖα τοῦ κόσμου θὰ ἀρχίσῃ συγχρόνως τὸ ἔργον! Ἡ ἀνακάλυψις τοῦ Δαγέρρου θὰ ἀποκαλύψῃ ἡμῖν τὰ ἄδυτα τῆς οὐρανοῦ σφαίρας. Ἡ γῆ γηράσκει, ἀλλ' ἡ ἀνθρωπίνη μεγαλοφυΐα, ἡ αἰεὶ ἠθῶσα διασχίζει θριαμβευτικῶς τὴν πυκνὴν ἀχλὺν, τὴν καλύπτουσαν τὰ μυστήρια τῆς δημιουργίας.

Δ. Κ.

ΑΝΕΚΔΟΤΟΝ ΠΕΡΙ ΛΕΣΣΕΨ

Ὁ βίος τοῦ Φερδινάνδου Λεσσέψ δὲν ἦτο βέβαια φυσικὸν νὰ διαρρέυσῃ ὡς ὁ τοῦ τυχόντος γαιοκτήμονος ἄνευ ἐνδιαφερόντων ἐπεισοδίων, τὸ δὲ περιεργότερον μετὰξὺ τῶν πλείστων τοιούτων εἶνε τὸ ἐξῆς, ὅπερ ἀνεκάλυψε καὶ διεκωδύνισεν ὁ βερολιναῖος τύπος κατὰ τὴν τελευταίαν τοῦ μεγαλοφυοῦς Γαλάτου διατριβὴν ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς γερμανικῆς αὐτοκρατορίας.

Ὁ Λεσσέψ καὶ ὑπὸ σωματικὴν ἔποψιν εἶνε ἐν ἐκ τῶν ἐκτάκτων ἐκείνων φαινομένων, εἰς τὰ ὅποια ἡ φύσις ἐχάρισεν ὅσῃν δύναται νὰ χαρίσῃ ρώμην καὶ εὐεξίαν διὰ νὰ παρατείνωσι τὸν ἐπὶ γῆς δραστηριώτατον βίον των μέχρις ἑκατὸν καὶ πλέον ἐτῶν. Τώρα, ὀγδοήκοντα καὶ δύο ἐτῶν γέρων, διατηρεῖ ὁ δαιμόνιος ἀνὴρ ὄλην τὴν δροσερότητα τῆς νεανικῆς τῶν ἐγγόνων του ἡλικίας, περὶ αὐτοῦ δὲ τοῦλάχιστον ἀληθεύει ἡ ἀραβικὴ ἐκείνη ρῆσις, καθ' ἣν οἱ ἥρωες εἶνε πάντοτε προωρισμένοι δις κατὰ σειρὰν ν' ἀπολαύσωσι τοῦ ἐπιγείου βίου. Χηρεύσας ὡς πατὴρ ἀγέλης ὄλης τέκνων ἐνυμφεῖθη πρὸ δεκαετίας μόλις, ἦτοι ἡλικίας 68 ἐτῶν, δεκαοκταετίδα νεάνιδα, ἐξ ἧς ἐγέννησεν ἄλλην ἡμίσειαν δωδεκάδα τέκνων. Τὸ ἀπίστευτον ὅσον καὶ γόνιμον τοῦτο συνοικέσιον συνωμολογήθη κατὰ τὸν ἀκόλουθον ρωμαντικώτατον τρόπον. Ὁ Λεσσέψ ἐσύχναζε τακτικῶς κατὰ τὰς περιοδικὰς ἐν Παρισίαις διατριβάς, του παρά τινα παλαιόθεν γνωστῆ αὐτῷ οἰκογενείᾳ, ἐπρωτίμα δὲ νὰ συνδια-